

Aan: Raadsleden Gemeente Doetinchem
Van: Henk Lubberdink, directeur-bestuurder Muziekschool Oost-Gelderland
Datum: 20 juni 2017
Betreft: Reactie adviesrapport BMC

In deze memo geef ik namens het bestuur van Muziekschool Oost-Gelderland (verder afgekort als MOG) een inhoudelijke reactie op het adviesrapport van BMC over het op te richten cultuurbedrijf. Ook zal ik kort weergeven wat de visie van MOG en haar rol in het cultuurbedrijf is. Verder enkele belangrijke uitgangspunten, mogelijke routes en een realistische inschatting van de kosten.

BMC-rapport

Omdat MOG zich niet herkent in het onderzoeksrapport en zij van mening is dat het voor een goede besluitvorming noodzakelijk is haar zienswijze met u te delen, neem ik als directeur-bestuurder van MOG de vrijheid u deze notitie toe te sturen. MOG wil benadrukken dat continuïteit van cultuureducatie en presentatie, waar muziekonderwijs onderdeel van is, in haar zienswijze voorop staat.

MOG herkent zich tevens niet in de aanbevelingen die in het rapport worden gedaan door BMC. Vanaf de start van het onderzoek, juli 2015, heeft MOG op een constructieve wijze bijgedragen aan het opstellen van de businesscase voor het op te richten cultuurbedrijf. Vormgeving van een intensieve samenwerking op basis van een gemeenschappelijke overtuiging over de noodzakelijke kwaliteit van de culturele infrastructuur in de regio en verzelfstandiging van muziekdocenten stond bij deze gesprekken centraal.

Visie MOG en haar rol in het cultuurbedrijf

MOG onderstreept het belang van een bruisend en goed gefaciliteerd cultuurbedrijf. In de eerder uitgewerkte businesscase wordt het in stand houden van de sterke merken van samenwerkingspartners als uitgangspunt genoemd. Muziekschool Oost-Gelderland is een sterk merk. Door participatie van MOG binnen het cultuurbedrijf kan cultuureducatie en muziekonderwijs voor Doetinchem en omgeving geborgd worden. In de nieuwe samenwerking kan zowel het onderwijs naar individuele leerlingen (tot 14 jaar) als naar scholen en verenigingen toe worden gecontinueerd. Tevens kan de bijdrage aan de keten voor muziekonderwijs voor professionals (doorstroming naar de conservatoria, pop-academies en ander HBO-onderwijs) op niveau blijven of zelfs verder ontwikkelen.

MOG ziet binnen het nieuwe cultuurbedrijf een belangrijke rol voor haar weggelegd als partner in het organiseren en faciliteren van cultuur- en muziekonderwijs. De rol van MOG zal verschuiven van uitvoerder/aanbieder naar initiator/regisseur. Versterking van het binnenschools muziekonderwijs is een belangrijke pijler die naadloos aansluit bij de huidige expertise van de medewerkers van MOG. Thans verzorgt MOG namelijk op meer dan 40 scholen binnen het primair onderwijs kwalitatieve muzieklessen. MOG beschikt over een heel breed netwerk. MOG verzorgt voor meer dan 50 Harmonie/Fanfare- en andere verenigingen de opleiding. De symfonische cultuur, waaronder het Oost-Gelders Symfonieorkest (OGSO) en de popcultuur worden ook al jaren bediend door MOG.

De inzet binnen het primair onderwijs wordt de komende jaren fors versterkt.

Door een intensieve samenwerking met Amphion en Gruitpoort wordt een nog groter bereik gerealiseerd. Het opzetten en uitvoeren van multidisciplinaire, brede cultuurprojecten voor het onderwijs (cross-overs) alsook het sociaal domein zal eveneens een belangrijke pijler zijn van MOG binnen het cultuurbedrijf.

In het onderzoeksrapport van BMC wordt terloops benoemd dat deze nieuwe rol niet kan worden vervuld met het huidige personeelsbestand van MOG. Wij vragen ons af hoe BMC dit wil onderbouwen, want zoals dit nu is geformuleerd, lijkt er sprake te zijn van vooringenomenheid, c.q. tunnelvisie. Binnen MOG is veel expertise aanwezig als het gaat om het verzorgen van lessen richting het (primair) onderwijs, het faciliteren van docenten en de administratie van de bedrijfsprocessen en communicatie met de klant.

Belangrijke uitgangspunten

De nieuwe rol voor MOG binnen het cultuurbedrijf brengt de volgende uitgangspunten met zich mee:

- MOG ontwikkelt met behulp van in- en externe expertise het aanbod binnenschools muziekonderwijs verder door. Uitgangspunt daarbij is de (door)ontwikkeling van een doorlopende leerlijn binnen alle groepen van het primair onderwijs. Voor het binnenschools muziekonderwijs heeft MOG dan een regisserende rol, waarbij de kennis en ervaring van het huidige personeelsbestand ervoor kan zorgen dat Doetinchem en de regio hier geen risico van kwaliteitsverlies oploopt. MOG vindt het daarom belangrijk dat de huidige docenten en faciliteerders in nauwe samenwerking met elkaar hun toegevoegde waarde kunnen blijven bieden. Dus ook het onderwijs zelf kan door ZZP-ers worden verzorgd, mits zij inhoudelijk verbonden blijven aan de doelstellingen.
- MOG stopt met het verzorgen van het aanbod, vanuit de rol van werkgever, van cultuur- en muziekeducatie in de vrije tijd vanaf 14 jaar.
- MOG organiseert uiteenlopende kort- en langlopende projecten (rondom actuele thema's) in samenwerking met Amphion en Gruitpoort. Wij verwachten dat hieruit veel nieuwe initiatieven kunnen ontstaan.

MOG begrijpt dat, mede gelet op de bezuinigingsopdracht, de doorontwikkeling van het muziekonderwijs (in de vrije tijd) deels vraagt om een ander, ondernemend type medewerker. Het vraagt docenten die voor eigen rekening en risico op een vraaggerichte wijze een eigen muziekpraktijk willen en kunnen organiseren. Voor een groot deel kunnen dit de docenten van MOG zijn, die na ontslag op zelfstandige basis gaan werken en zich al dan niet verenigen in een samenwerkingsverband. Voor alle betrokken partijen is het van belang dat cultuureducatie, en muziekonderwijs als onderdeel daarvan, op een goede wijze geborgd blijft. Een bruisend cultuurbedrijf waar kwalitatief goede educatie en presentatie plaatsvindt, dat ruimte biedt voor samenspel, projecten en voor persoonlijke ontwikkeling, is daarvoor van essentieel belang.

Mogelijke routes

MOG heeft in verschillende gesprekken met wethouders en ambtenaren haar zorgen geuit over de hoge frictiekosten die zijn gemoeid met het ontslag van alle muziekdocenten. Deze problematiek werd door wethouders en ambtenaren erkend. Op verzoek van hen heeft MOG een alternatief plan opgesteld, door BMC genoemd route 1.

MOG heeft zelf aangegeven dat route 1 wellicht niet geheel voldoet aan alle vereisten, maar dient te worden gezien als een haalbaar alternatief dat verder dient te worden uitgewerkt. Route 1 is daarmee niet het enige alternatief om te komen tot een cultuurbedrijf. Het verbaast MOG dan ook ten eerste dat BMC in haar onderzoek geen alternatieve routes of varianten daarop heeft onderzocht. Het onderzoek van BMC lijkt zich naar de mening van MOG in het bijzonder te hebben toegespitst op één scenario, waarin het volledige personeelsbestand, zowel muziekdocenten als ondersteunend personeel, wordt ontslagen.

Een route die naar de mening van MOG niet in de volle omvang zoals genoemd van toepassing hoeft te zijn voor het realiseren van de bezuinigingsopdracht en het oprichten van het cultuurbedrijf.

MOG is van mening dat de inhoudelijke samenwerking binnen het cultuurbedrijf, samen met de realisatie van een robuuste positie van cultuur in de regio, voorop staat.

De juridische vorm waarin deze samenwerking en ontwikkeling dienen plaats te vinden is, anders dan in het rapport staat, dienstbaar aan de doelen. De juridische vorm is dus geen doel, maar een middel, dat zal moeten voldoen aan de criteria van deze tijd.

Er zijn volgens MOG nog voldoende alternatieven waarbij kwalitatieve cultuureducatie wordt geborgd en doorontwikkeld en waarbij ook de frictiekosten aanzienlijk lager uitvallen.

Realistische inschatting van de kosten

Het ontslaan van een groot aantal docenten (zoals in voorgestelde route 2a) is medio 2016 door wethouders en ambtenaren van de vijf gemeenten afgewezen vanwege de hoge frictiekosten die hiermee gemoeid zijn. Hoewel MOG nog niet in het bezit is van de bandbreedte zoals geschetst door BMC, lijkt de suggestie te worden gewekt dat de frictiekosten in de praktijk slechts een fractie zullen bedragen van de eerdere ramingen zoals gemaakt door onderzoeksbureau Berenschot en de berekening zoals opgesteld door een extern adviseur van MOG (deze berekeningen zijn door BMC overgenomen in haar rapport). In de voorjaarsnota van de Gemeente Doetinchem wordt gesproken over een bedrag van €1 à €2 miljoen. Naar de mening van MOG is dit een onrealistisch uitgangspunt, dat daarmee een risico kan vormen voor de rol die de gemeente hierin moet spelen.

Praktijkervaring bij andere muziekscholen (o.a. Zutphen, Arnhem en Ede) waarbij muziekdocenten zijn verzelfstandigd leren namelijk dat lang niet alle medewerkers bereid zijn hun uitkeringsrechten af te kopen. Een raming van €2 miljoen zou in de praktijk neerkomen op een laag afkooppercentage en een hoge bereidheid onder medewerkers. Vakbonden en een brede groep medewerkers hebben reeds te kennen gegeven met een dergelijk laag afkooppercentage niet akkoord te gaan. MOG wil dan ook benadrukken dat het afsluiten van een sociaal plan met een 'laag' afkooppercentage dus geen enkele garantie biedt voor daadwerkelijk lagere frictiekosten. Het bieden van een toekomstperspectief als ondernemer in een actief en goed gefaciliteerd cultuurbedrijf kan echter wel bijdragen aan de bereidheid tot afkoop.

Een meer realistische inschatting brengt zo'n €5 à €6 miljoen aan frictiekosten met zich mee.

Hoe nu verder

Gelet op het voorliggende vraagstuk stelt MOG voor de nieuwe rol van MOG verder uit te laten werken, waarbij inzicht wordt gegeven in het gedeelte van de docenten dat een overgang naar zelfstandigheid maakt, een eerste inschatting van de voorwaarden waaronder dit zou kunnen plaatsvinden, inzicht in het aantal docenten dat de stap niet zal maken en onder welke voorwaarden zij inzetbaar kunnen blijven.

Uitsluitend met een volledig beeld van deze situatie kan naar de mening van MOG een weloverwogen keuze worden gemaakt over de te nemen route. MOG vreest dat de zogenoemde 'kortste route' naar één cultuurbedrijf per definitie geen succesvolle route is en mogelijk zelfs door de vele malen hogere frictiekosten het op te richten cultuurbedrijf in gevaar kan brengen.

MOG vraagt u dan ook de uitgesproken voorkeursroute 2a af te wijzen.